

ASSOCIACIÓ CATALANA EN PRO DE LA JUSTÍCIA

EDITA:
Associació Catalana en pro
de la Justícia

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Apartat de correus núm. 187
08370 Calella (El Maresme)
Tel./ Fax: 93 769 79 91
e-mail: acpj@acpj.cat

DISSENY I EDICIÓ:
Publinter S.A.

Exemplar gratuït.

L'Associació no es fa responsable de les opinions
expressades pels autors dels articles

EDITORIAL

Les dones i els homes bons

Germà Gordó i Aubarell
Conseller de Justícia

Un jutge o jutgessa de pau és una persona elegida per un municipi per a exercir funcions judicials, però que no ha de ser necessàriament professional del Dret. Normalment se la nomena per la seva

trajectòria i pel tarannà que ha demostrat en una població. Cobreix, per tant, la figura tradicionalment coneguda com a "home bo".

Els jutjats de pau són una institució centenària i són, en cada municipi on no hi ha Jutjats de Primera Instància i Instrucció, el primer esglaó de l'aparell judicial. En total a Catalunya n'hi ha fins a 898: tot un exèrcit d'homes i dones "bons" que troben solucions als problemes, que fan de mitjancers, que imposen criteris basats en el sentit comú i el màxim benefici per a les parts, que suposen la màxima representació del que entenem com a "la vida" pròpia d'un municipi quan s'hi han de resoldre malentesos o conflictes, sigui amb ajut i assessorament extern o no. Jutges i jutgesses crescuts de la dinàmica mateixa d'un poble, d'una vila, d'un paisatge natural, urbà i humà. Bons

homes i bones dones, arrelats a la vida col·lectiva que han de servir.

Dels molts despropòsits que implica l'anunciada reforma de la Llei Orgànica del Poder Judicial que pretén fer-se a Madrid, aquest és un dels més greus. També podríem esmentar la manca de regulació dels consells de justícia de les comunitats autònomes, la desaparició dels actuals partits judicials i els jutjats de primera instància i d'instrucció, la seu dels quals s'estableix a les capitals de província, o la transformació dels tribunals superiors de justícia de les comunitats autònomes en simples tribunals de segona instància o apel·lació. El Govern de Catalunya s'ha oposat frontalment a aquesta reforma per totes aquestes raons, però la desaparició dels jutjats de pau n'és una de fonamental: tota una regressió en el model territorial de proximitat, a favor d'una concentració provincialista, centralitzadora i artificial. Amb la reforma proposada, posem per cas, una persona de la Poble de Segur s'hauria de desplaçar fins a Lleida per a rebre una solució judicial a un conflicte. No té sentit i no és raonable. Tampoc no és de justícia.

Però el Govern de Catalunya no pot estar sol, i com a conseller voldria convidar des d'aquí tots els ajuntaments a sumar-se a la seva manifestació de disconformitat, a través de mocions municipals a favor dels jutges i jutgesses de pau per tal que no quedin reduïts a sim-

ples punts d'accés dels terminals del Registre Civil, com es pretén.

El concepte de "primer esglaó" és fonamental, en un moment en què s'acusa l'administració, i molt en concret l'Administració de Justícia, de trobar-se massa lluny dels ciutadans. Els jutjats de pau encarnen allò que es considera tan necessari i alhora tan indefinible: el "seny". La proximitat fa que ens trobem amb les solucions més humanes als conflictes, però és que, a més, hem de pensar que es tracta d'un servei proper i eficaç que es presta al 40% del total d'habitants del país, és a dir a un potencial de tres milions de persones.

Quan hi ha conflicte cal posar-hi actitud constructiva, escoltant tothom i trobant les vies de solució més raonables. Jo hi crec, en aquesta manera de fer. I no està escrita. Correspon més al terreny de les actituds humanes que al terreny de les lleis artificials. Correspon més a les solucions eficaces que als límits burocràtics. I no pararem fins a aconseguir que es respecti el paper d'aquestes figures centenàries que ens reconcilien amb les realitats locals, amb les solucions efectives, amb el servei de qualitat, amb el país de debò i, sobretot, amb el concepte de bondat humana.

Notícies breus

Ampliació de la "vacatio legis" de la Llei 20/2011, de 21 de juliol, del Registre Civil.

El passat dia 4 de juliol, el Consell de Ministres va aprovar l'ampliació de l'entrada en vigor de la Llei de Registre Civil, mitjançant un Reial Decret Llei.

Aquesta tindrà lloc el dia 15 de juliol de 2015.

Més informació a www.acpj.cat.

Lliurament Distincions Acpj 2014

El proper **25 d'octubre** se celebrarà el lliurament de distincions de l'ACPJ a la vila de Sitges.

Els socis rebran més informació properament.

Ha confirmat la seva assistència entre d'altres personalitats del món jurídic, polític i judicial l'Honorable Sr. Conseller de Justícia de la Generalitat de Catalunya.

El projecte de llei de reforma de la llei del poder judicial.

Francesc Xavier Ten Figueras
President ACPJ

De la primera anàlisi del projecte de la Llei Orgànica del poder judicial es veu que s'ha fet ignorant completament les disposicions de l'Estatut de Catalunya, que preveu desplegar una justícia de proximitat a Catalunya i també una sèrie de disposicions per a una descentralització l'administració de la Justícia amb el Consell de Justícia de Catalunya. El projecte presentat és una llei que reforça la centralització i un canvi cap al reforçament dels òrgans provincials d'instància que fa desaparèixer tots els òrgans de primera instància repartits en el territori, als partits judicials on s'ha fet tantes inversions per a dotar-los d'edificis moderns i adequats. També es rebaixa la configuració del TSJC que es transforma en un òrgan d'apel·lació que substitueix bona part de les funcions de l'Audiència Provincial, retornant a una mena d'audiència territorial de Catalunya.

És una mostra clara de la poca voluntat del govern de l'Estat de respectar el poc que resta de l'Estatut, que sembla voler ensorrar definitivament.

Després del cop de la sentència del Tribunal Constitucional, aquesta llei buida de contingut definitivament la majoria de les previsions sobre l'administració de justícia, quedant el nostre text estatutari encara més desballestat i reduït a no res.

El fet que ens afecta més directament és la desaparició dels Jutges de Pau i deixa els jutjats sense contingut, que sembla que acolliran només una oficina de registre civil, cosa que tampoc està clar a la llei, ni quin serà el projecte que es durà a terme sobre aquest. La raó que es dona per a suprimir els Jutges de Pau és la professionalització de la justícia. Hem de recordar que sempre, el model espanyol, ha estat de justícia professionalitzada, tot i que no s'ha vist incompatible amb preveure un primer grau de la justícia amb participació ciutadana, que servís per a resoldre conflictes propers i de menor quantia de manera directa, a banda d'apropar cada poble el registre civil.

Creiem que no té sentit aquest plantejament i que s'allunya dels models més generals que trobem en diversos països que cerquen mecanismes per a democratitzar l'administració de justícia, fent-la permeable amb la societat. En aquest sentit la Justícia de Pau és una eina que convenientment actualitzada i lligada al concepte de justícia de proximitat, fa que la ciutadania participi directament a la justícia.

Notícies breus

1a Trobada de Jutges de Pau del Partit Judicial del Vendrell

El passat 4 d'abril i organitzat pel Jutjat de Calafell, amb el suport de l'ajuntament de la mateixa població del Baix Penedès, es va celebrar a les dependències municipals de Calafell la primera trobada /seminari de jutges de pau del partit judicial del Vendrell.

Més informació a www.acpj.cat.

El model que està aplicant des de fa temps el ministeri vol reduir el pes d'assumptes de la justícia intentant dissuadir que els ciutadans no hi plantegin els petits problemes, quantitativament parlant. En aquest objectiu hi han fet molt les noves taxes judicials. Han contribuït de manera eficaç a que la gent desisteixi de plantejar judicialment els petits o mitjans conflictes i això no els fa desaparèixer, sinó que fa créixer la sensació d'allunyament de la justícia com a mitjà per resoldre els problemes que enfronten molts ciutadans. Excloure'ls no suposa una millora de l'estat de dret ni de la pau social, sinó tot el contrari.

Entenem que aquest no és el problema que té plantejat avui la justícia, sinó de com assolir una administració més eficient i més propera al ciutadà, que resolgui els seus problemes de grau molt diferent.

En plantejar-ne el projecte de llei la concentració provincial dels tribunals allunya fins i tot materialment la justícia dels ciutadans i amb això els dificulta encara més d'accedir-hi. Ni la millora de les comunicacions ni les noves tecnologies no justifiquen que s'obligui els ciutadans a fer quilòmetres per a resoldre els seus problemes. Entenem que la justícia s'ha de capilaritzar en el territori essent així més efectiva i farà que l'aplicació de la llei es faci millor i d'acord amb les circumstàncies del moment i del lloc. La justícia per a ser justa ha d'estar arrelada en el territori, a prop d'on es plantegen els problemes. No pot estar d'esquena al territori que es pretén articular amb una territorialització dels serveis.

Aquesta associació sempre ha defensat la necessitat de bastir i mantenir el sistema de proximitat de justícia que es va incloure al bloc de constitucionalitat en l'Estatut, al servei de les necessitats del país. Com un mitjà d'apropar la justícia a la ciutadania i de participació ciutadana a través d'uns Jutges de Pau o de proximitat, com es fa a través del Jurat Popular.

Estem convençuts que el Govern de la Generalitat defensarà les competències catalanes i el model de justícia establert per a Catalunya a l'Estatut, mantenint el model de proximitat que representa la Justícia de Pau que amb el Jurat són el sistema de participació directa de la societat a la justícia. En aquesta defensa esperem que estiguin els ajuntaments on estem arrelats, ja que els ciutadans del seu territori seran els primers perjudicats.

Trobada de Jutges de Pau d'Osona

El passat 13 de juny, convocats pels Mossos d'Esquadra de Vic, es va realitzar una xerrada i presentació del nou cap del Cos de Mossos d'Esquadra. Posteriorment va tenir lloc un berenar.

Amb noms i cognoms

Albert Juanola Boera

Jutge de Pau de Palafrugell

Secretari General de l'ACPJ

Els noms han estat sempre en constant evolució. Cada invasió i cada període d'influència cultural ha portat nous noms, molt dels quals s'han perdut. Noms llatins, germànics, àrabs etc. han anat i vingut per la península ibèrica i la seva zona d'influència cultural.

Però si els noms han canviat, els cognoms encara ho han fet més. Aquests no sempre han estat fixos com ara sinó que han anat evolucionant durant segles fins regular-se.

Si ens remuntem a l'Edat Mitjana, en general les opcions més corrents eren: No utilitzar cognom – Utilitzar un patronímic, cognom derivat del nom del pare, per exemple: Martínez = fill de Martí – Utilitzar un lloc, formant un cognom locatiu, per exemple: Ripoll, Burgos ...- Utilitzar la professió, o alguna característica o motiu, exemples: Fuster, Prim, Pont, Passarrius ..., I així, fins als nostres temps.

Des de que es va aprovar la Llei del Registre Civil de 8 de juny de 1957, en la qual, en els articles 57,58 i 59 preveu distints suposats i canvi de noms i cognoms, la societat ha sofert una profunda transformació, de manera que el Govern central ha optat per una nova llei en substitució de l'esmentada.

Una reforma del Reglament del Registre aprovada l'any 1999 autoritzà que els pares en el moment de sol·licitar la inscripció de naixement del recent nascut, poguessin alternar de comú acord l'ordre tradicional dels cognoms, de manera que pogués figurar com primer el de la mare sempre que existís un comú acord; però el problema jurídic sorgia en cas de desavinença o omissió, si bé aquesta mateixa reforma establia que si es produïa prevaldria el del pare. (art.54 L.R.C).

Aquesta modificació es fonamenta en el principi d'igualtat entre homes i dones recollit en l'article 14 de la vigent Constitució Espanyola de 1978 que conjuminarà en una més ampla, flexible i justa regulació jurídica pel que es refereix a la imposició de l'ús de cognoms dels fills siguin de filiació matrimonial o no matrimonial.

La qual cosa, si bé ara el nombre de casos plantejats davant els tribunals en aquest sentit són escassos, no deixa que la prevalença del cognom patern en cas de conflicte es mostra contrària al principi d'igualtat establert per la Constitució.

D'aquí que el Govern central a fi de pal·liar aquesta situació, cerqués una fórmula vàlida per tirar endavant aquesta comesa.

Com a criteri alternatiu sorgí la idea de recórrer a la utilització de l'ordre alfabètic (de l'A a la Z), amb el conseqüent problema que en el temps – a llarg termini – el cens basculés cap a les primeres lletres de l'abecedari en detriment de les darreres, alhora que trencaria un equilibri entre les parts en un eventual litigi, ja que una d'elles per endavant se sabia afavorida, i l'altra perjudicada. Criteri que no va convèncer del tot. Què passaria amb els Velazquez, Yañez, Zapatero ...? Hi ha qui proposà el sorteig com a mètode més adient.

En cas de desacord o quan no s'hagin fet constar els cognoms en la sol·licitud d'inscripció, l'encarregat del Registre Civil ha de requerir els progenitors, o els qui tinguin la representació legal del menor, perquè en el termini màxim de tres dies comuniquin l'ordre de cognoms.

Transcorregut l'esmentat termini sense comunicació expressa, l'encarregat ha d'acordar l'ordre dels cognoms atenent l'interès superior del menor. (Llei 20/2011, de 21-07, del R.C.)

En tot cas, l'ordre dels cognoms amb què s'inscriu el fill o la filla, determinarà l'ordre establert pels següents fills dels mateixos pares.

Els fills de pares estrangers nascuts a Espanya s'inscriuran segons les normes el seu país d'origen.

La sol·licitud de canvi de l'ordre dels cognoms la poden fer el pare i la mare de comú acord, o el propi interessat en aconseguir la majoria d'edat. El mateix, en cas d'adopció. Al Registre Civil del lloc del domicili.

Altres consideracions són que un decret de l'any 2005 va acabar amb l'exigència d'inscriure el nom d'un pare, encara que sigués fictici, quan el recent nascut sigues fill de dones soles. De manera que l'omissió del pare, que el legislador en el seu temps tractà d'evitar, no constitueix ja cap estigma. No hi haurà cap esment sobre l'estat civil dels pares, amb la qual cosa desapareixeran les diferències entre els fills matrimonials i no matrimonials.

Alhora, mitjançant la Llei 3/2007 de 15 de març, el legislador es va ocupar de determinats aspectes legals de la transsexualitat. Concretament, de regular els requisits necessaris per accedir al canvi de la inscripció relativa al sexe d'una persona en el Registre Civil, quan aquesta inscripció no es correspon amb la seva veritable identitat de gènere. La norma legal contempla també el canvi del nom propi perquè no resulti discordant amb el sexe reclamat.

L'actual Llei concedeix als ciutadans de les distintes Comunitats Autònomes amb llengua reconeguda com oficial diferent al castellà, la possibilitat de substituir el nom propi pel seu equivalent onomàstic en qualsevol de les llengües oficials de l'Estat espanyol, sense necessitat de promoure expedient registral, mitjançant la sola sol·licitud en el Registre Civil corresponent, fent possible d'aquesta manera el desenvolupament de la pluralitat cultural del país.

Així com permet, sense necessitat de promoure expedient registral, regularitzar ortogràficament els cognoms en les distintes llengües oficials espanyoles, quan la forma inscrita en el Registre no s'adeqüi a la gramàtica i fonètica de la llengua corresponent, per ajustar la regulació registral a la realitat social.

Aquesta llei 20/2011 prevista per entrar en vigor el 23 de juliol proper, acaba amb la figura del Llibre de Família i el substitueix amb un Codi personal de cada ciutadà; amb una fixa única on constarà el seu historial civil (naixement, matrimoni, divorci, etc.).

El jurat popular té la paraula

Albert Juanola Boera

Jutge de Pau de Palafrugell
Secretari General ACPJ

El tribunal del jurat és una institució democràtica per la qual els ciutadans i les ciutadanes participen directament de l'Administració de Justícia en la seva funció essencial que és la de jutjar.

L'article 125 de la Constitució de 1978 disposa el següent:

Els ciutadans podran exercir l'acció popular i participar en l'Administració de justícia mitjançant la institució del jurat, en la forma i en els processos penals que la llei determini, i en els tribunals consuetudinaris i tradicionals.

El jurat s'instaurà a Espanya el 1995, mitjançant la Llei/orgànica 5/1995 de 22 de maig. Per ser membre d'un jurat popular, que està considerat un dret constitucional del ciutadà, però també és una obligació cívica complir el deure de participació quan la llei així ho estableix, s'han de reunir els següents requisits: ser espanyol i major d'edat – trobar-se en el ple exercici dels drets polítics – saber llegir i escriure – ser veí de qualsevol dels municipis de la demarcació – no estar afectat per cap incapacitat física o psíquica que impedeixi el desenvolupament de la seva funció com a jurat.

El jurat popular s'elegeix per sorteig entre les persones incloses en el cens electoral. Els sortejos són públics i se celebren els anys parell en la segona quinzena del mes de setembre, en l'Audiència Provincial, amb assistència del Secretari Judicial de l'Audiència. Els ciutadans seleccionats podran ser convocats a formar part del Tribunal de jurat durant 2 anys a comptar des de l'1 de gener següent. Ser jurat, recordem, és un dret i un deure de caràcter públic i inexcusable, si bé són incompatibles per el seu exercici ser major de 65 anys, haver estat anteriorment jurat, patir algun greu trastorn familiar ... i altres causes excepcionals. Hi ha també un seguit de causes d'incompatibilitat en relació amb circumstàncies personals, professionals, de càrrec i de parentiu. En conseqüència, cas de voler presentar reclamacions contra el sorteig s'obre un termini en el que es poden presentar al·legacions, les quals s'han de fer per escrit davant de l'Audiència Provincial.

El tribunal del jurat popular es constitueix prèvia nova selecció per cada causa en concret, de 36 persones de la llista del jurat, de la que en resultaran: Nou jurats i dos jurats suplents – ciutadans llecs aliens al món del dret - Un Magistrat president de l'Audiència Provin-

cial – Amb l'advocacia i la fiscalia que formen part de la defensa i acusació corresponent.

La competència d'aquests jurats es limita al tractament dels següents delictes: Homicidis i assassinats consumats – amenaces condicionals – omissió del deure d'auxili – violació de domicili – incendis forestals – infidelitat en la custòdia de documents per part d'autoritats i funcionaris públics – suborns a autoritats o funcionaris públics – tràfic d'influències – malversació de cabdals públics – fraus i exaccions il·legals comesos per autoritats o funcionaris públics – negociacions prohibides a funcionaris – infidelitat en la custòdia de presos.

Correspon al jurat popular valorar els fets, considerar si són certs o no, i proclamar mitjançant llur veredictes la culpabilitat o innocència de l'imputat, acompanyant una motivació de la seva decisió. Per establir un veredictes de culpabilitat són necessaris set dels nou vots del jurat i, per determinar la no culpabilitat es necessiten cinc vots. Basant-se amb al veredictes, el Magistrat president dicta la sentència i fixa el tipus de pena que procedeix imposar.

La llei preveu el pagament als membres del jurat, d'una quantitat diària, així com una indemnització per despeses de desplaçament, estada i d'altres si n'hi ha.

Els noms dels candidats elegits com a membres del jurat es publiquen en els taulers d'anuncis dels Ajuntaments i en el Butlletí Oficial de la Província (BOP) dintre dels quinze darrers dies corresponents al mes d'octubre.

Actualment aquests judicis si més no estan passant per una situació complicada. A més del seu cost econòmic molt superior als portats a terme exclusivament per professionals, alguns dels seus veredictes han estat qüestionats per la ciutadania.

És possible que en l'actual món canviant que vivim, en la pràctica judicial es necessiti ajustar i revisar alguns dels seus elements, tractant de solucionar imperfeccions i millorar algunes característiques, afegint-hi tècniques i procediments nous.

Amb tot, jo em quedo amb la frase: “per jutjar lo important no és saber dret, sinó ser just”.

Notícies breus

Trobada de Jutges Del Pla D'urgell

El passat 6 de maig a la casa rural “Era del Falillo” de la vila de Vilanova de Bellpuig es va celebrar una trobada amb l'assistèn-

cia del delegat de justícia a Lleida, comandaments dels Mossos d'Esquadra i gran assistència dels jutges/esses de la comarca.

Fes-te'n soci!

ASSOCIACIÓ CATALANA
EN PRO DE LA JUSTÍCIA

**Per poder tirar endavant l'Associació, necessitem que us associeu.
Sense vosaltres no podrem millorar la justícia de pau com ens agradaria.**

Us podeu inscriure a través de la pàgina www.acpj.cat a la secció de “fes-te'n soci”.
O bé ens podeu enviar un fax al: **93 769 79 91** demanant-nos que us trametem la butlleta.

Horari consultes

Formació i Jurisprudència:

De dilluns a divendres de 10 a 12h.

Tel. 93 769 79 91. Sr. Carles

acpj@acpj.cat • www.acpj.cat

Amb el suport de la:
Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia